

NYTTIGE NETTSTEDER:

www.fo.no

www.nav.no

www.ks.no

www.tiltak.no

www.odin.dep.no

www.shdir.no

<http://kommune.nav.no/kommune>

Fellesorganisasjonen (FO)
Postboks 4693 Sofienberg, 0506 Oslo.
Besøksadresse: Mariboestgt. 13,
Tlf. 23 06 11 70. E-post: kontor@fo.no

Sosialt arbeid
i NAV

NAV

NAV har som mål å få flere i arbeid og aktivitet og færre på varige økonomiske stønader. En mer effektiv velferdsforvaltning skal oppnås og færre skal oppleve å bli kasteballer mellom trygd, arbeid og sosial. Det er avgjørende at kvaliteten på tjenestene blir gode. Reformen berører omtrent 4000 av FOs medlemmer.

Sosialt arbeid

Metodefaget til sosionomer er sosialt arbeid. Fagets utvikling kan knyttes til utviklingen av det moderne samfunn, mens de historiske røtter kan knyttes helt tilbake til oldtidens Egypt. Den første vitenskapeliggjøring av faget er knyttet til sosialt arbeid i USA ved forrige århundreskifte. Sosialt arbeids norske historie startet med Norske Kvinners Nasjonalråds ettårige «sociale kurs» fra 1920. Statlig sosionomutdanning ble etablert fra 1950 som et ledd i utviklingen av velferdsstaten. I 1967 ble den 3-årige utdanningen innført og man fikk yrkestittelen sosionom. Det første hovedfagstudiet i sosialt arbeid ble etablert i 1975.

Sosionomutdanningen er i dag bachelorstudier i sosialt arbeid ved høyskoler og universiteter. Det er videre muligheter til ulike videreutdanninger opp til doktorgrads nivå. Avskaffelse av fattigdom og sosiale problemer var og er viktige mål for utdanningen.

Sosialt arbeid er et praktisk fag som har som intensjon å hjelpe mennesker til å løse sine sosiale problemer. Det er formålsparagrafen i Lov om sosiale tjenester som gjelder, også for utøvelse av sosialt arbeid i NAV.

Formålet med loven er:

- Fremme økonomisk og sosial trygghet.
- Bedre levekårene for vanskeligstilte.
- Bidra til økt likeverd og likestilling.
- Forebygge sosiale problemer.
- Bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig.
- Bidra til en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre.

FO mener at målsettingene med NAV og formålet i Lov om sosiale tjenester kan sees i sammenheng. For å oppnå formålet i loven på en best mulig måte er deltakelse i arbeidslivet eller muligheten til aktivitet viktige faktorer for mennesker som lever i en utsatt livssituasjon.

Hvem er vi – hva kan vi?

Sosialarbeidere, og da i denne sammenhengen spesielt sosionomer, har gjennom sin utdanning god kompetanse i sosialt arbeid. Vi har fått opplæring og kompetanse i blant annet kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning, etikk, stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk, psykologi, samfunnsarbeid, juss, samfunnsmedisin, innføring i sosialtjeneste- og trygdelov-

givning, saksbehandling, arbeid med grupper, organisasjoner og nettverk.

Sosialarbeidere arbeider innenfor et vidt spekter av arbeidsfelt. Størst av disse er kommunen – med barnevern, helsetjeneste, sosialtjeneste eller pleie- og omsorgstjeneste. Fagutøvelsen i sosialt arbeid kan deles inn i fire hovedretninger:

- Individuelt sosialt arbeid
- Sosialt arbeid i grupper
- Samfunnsarbeid
- Sosial administrasjon og planlegging

I tillegg har fagutøverne oppgaver knyttet til undervisning, forskning og fagutvikling.

60 prosent av FOs medlemmer har utdanning utover grunnutdanningen/ bachelornivå. Det er viktig at denne kompetansen etterspørres og at NAV verdsetter sosialarbeidere med kompetanse til å drive fagutvikling og forskning.

Helhetlig oppfølging

Målet med NAV-reformen er flere i arbeid og aktivitet, og færre på stonad. Skal intensjonen med NAV lykkes, er det nødvendig å tenke både arbeid og rehabilitering. Alle NAV-kontor må ha ansatte med sosialfaglig utdanning som kan ivareta brukere med sammensatte behov og behov for tverretattlig bistand over tid. Dersom nye grupper skal delta på arbeidsmarkedet, må man tenke nytt

både om hvordan arbeidslivet kan tilrettelegges. Men ikke minst hvordan øvrige tjenester kan bidra til at den enkelte får nødvendig rehabilitering og oppfølging. Dette er sosialarbeiderens spisskompetanse!

Fleksible og tilgjengelige

Møtet mellom bruker og sosialarbeider skal preges av profesjonalitet, godhet og verdighet. En forutsetning for å oppnå dette er at mottak og samtalerom i NAV-kontorene fullt ut ivaretar taushetsplikt/ personvern. For å møte brukere med sammensatte behov må sosialarbeideren ikke bare møte brukeren på kontoret, men også på andre arenaer som er hensiktsmessige. Dette er ressurskrevende arbeid. Det må legges til rette for at sosialarbeideren kan være tilgjengelig, fleksibel, har et begrenset antall brukere å følge opp og kan tilby skreddersydde tiltak ut fra den enkeltes behov.

Mellom brukerens behov og samfunnets rammebetingelser

Innenfor NAV vil man komme i ulike etiske dilemmaer. For eksempel kan hensynet til brukerens helse, levekår og rettigheter, tilgjengelige ressurser, faglige

prioriteringer og arbeidsgivers krav komme i konflikt. Likeså kan det være situasjoner hvor det må foretas prioriteringer mellom ulike brukere. Sosialarbeidere har kompetanse i å håndtere slike konflikter. Et helhetlig menneskesyn og respekt for menneskers integritet og rettigheter er en sentral ferdighet i sosialt arbeid.

Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning

Sosialt arbeid utøves hovedsakelig i direkte kontakt mellom tjenesteutøver og bruker.

Men også forebyggende arbeid, sosial administrasjon og planlegging er sentralt innen sosialt arbeid. I NAV vil sosialarbeidere kunne bidra med sin kompetanse i kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning. Å etablere konstruktiv relasjon med brukere og vedlikeholde denne, også når det oppstår konflikt, er en viktig kompetanse for sosialarbeidere. Denne relasjonskompetansen omfatter også i møte med klienter med ulik kulturell bakgrunn.

Faglig gode tjenester

Det er avgjørende at hvert enkelt NAV-kontor kan yte bistand på flere nivåer for at intensjonen med reformen skal lykkes. Derfor vil det i NAV-fellesskapet være avgjørende at noen koordinerer arbeidet mellom etatene og koordinerer bistanden til den enkelte bruker. Sosialfaglig utdanning gir gode muligheter for å mestre dette. Sosialarbeiderfaget bidrar til faglig gode tjenester, som er levert i et system som fremmer helhet – på en menneskelig måte.

Kvalifiseringsprogrammet

Programmet har bl.a til hensikt å etablere en fast og forutsigbar økonomi for deltakerne over en periode. En svakhet ved programmet er fortsatt at nivået på den økonomiske stønaden er for lav. FO mener at den bør økes fra 2g til 3g. En forutsigbar økonomi skal gi rom for at deltaker og NAV skal kunne samarbeide over tid for å nå de målsettinger som velges. Programmet er særlig et tilbud til personer som er utenfor arbeidslivet samtidig som det ikke finnes klare diagnoser som avklarer hvorfor.

Sosionomer har i en årrekke sett fram til å kunne etablere et slikt kontraktfestet stabilt samarbeid. Særlig gjelder det for ulike brukere med sammensatte behov. En stabil og forutsigbar økonomi vil gi bedre mulighet for sosionomen

til å kunne bidra med kunnskap innen f.eks endringsarbeid, motivasjonsarbeid og ulike metodikk innen individuelt og gruppebasert sosialt arbeid. Å la sosionomer i et NAV-kontor ha ansvar for framdrift i kvalifiseringsprogrammene vil ut fra dette være helt i samsvar med kompetansen som finnes i sosialt arbeid.

Samhandling med andre yrkesgrupper i NAV.

FO ser fram til at sosionomer i NAV-kontorene kommer i et tettere samarbeid med trygdefaglig og arbeidsfaglig kompetanse. Daglig samhandling mellom ulike yrkesgrupper i NAV-kontorene er et vesentlig moment som kan gjøre NAV-reformen til en suksess. Sosionomene har her en oppgave i å kunne bidra med langsiktig opparbeidet kompetanse om årsak og virkning rundt det faktum at enkeltpersoner og grupper i alle lokalsamfunn ikke lever som en del av «det gode selskap».

FO ser det ikke som formålstjenelig at det gjøres forsøk på å utvikle en NAV-organisasjon hvor «alle» skal bli mest mulig like medarbeidere. En suksess for NAV vil avhenge av en gjensidig respekt mellom alle yrkesgrupper. Tett samhandling mellom ulike yrkesgrupper skal settes i sentrum for å kunne bistå ulike brukere av NAV på en best mulig måte.

